The Only Armenian paper in the U. S.

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

vertise In It.

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 20 — ՈՒԷՍԹ ՀՈԲՈՔԸՆ, ՆՈՅ. 9 1889 — ԳԻՆ 2 ՍԷՆԹ

ARMENIANS IN AMERICA

AN INDUSTRIOUS AND LIBERTY LOVING PEOPLE.

SOMETHING ABOUT THE ORIGIN AND HISTORY OF AN ANCIENT RACE – THEIR FONDNESS FOR THIS COUNTRY.

(From the New-York Times)

(*COMMENCED IN NO. 17.*)

The Armenians, being a very religious people, are fond of their church, and being deprived for some years of spiritual comfort have recently applied to the Patriarch of Constantinople to send them a pastor. Dr. Saragian has been chosen for that purpose. He arrived here day before yesterday, and is the guest of Mr. Oscanyan, the pioneer of the Armenians in the United States.

The ancient religion of the Armenians was that of the Magi, but the introduction of Christianity among them was coeval with Christ or soon after. Thaddeus, one of the seventy, was sent so Edessa, then the capital of Armenia, to instruct the King in the new faith, which he did, and having baptized him and the citizens of that metropolis. The seeds of Christianity were thus early sown in Armenia; still, but little progress was made until the appearance of Gregory at Caesarea, three centuries later who created such a revival of the faith that he was called "Illuminator." Since the fourth century the great bond of union among the Armenians has been the church, which is called the "Gregorian," after its great apostle. This Church which has a great affinity [illegible] Anglican, was originally in full communion with the Greek Church, but at the time of the fourth council of Chalcedon, 451, owing to the terrible Persian persecution, not being able to send representatives, has ever since refused to acknowledge the decrees of said Council. The Armenian Church has in consequence been regarded by both the Greek and Latin Churches as schismatical and heretical.

The Armenian resembles the Greek Church in some respects. They are both episcopal in their church government. Both acknowledge the Trinity and the immaculateness of the Holy Virgin, confession of sins, and the doctrine of transubstantiation. The Armenians perform the ceremony of the Lord's Supper, or the mass, with even more pomp than the Catholics or Greeks. They believe the Divine and human nature of Christ to be so blended as to form but one, whereas the Greeks declare them to be entirely separate. Therefore, the former, in administering the eucharist, use only wine and unleavened bread, and the latter mingle water with the wine and use leavened bread. The Armenians are liberal in religious sentiments, for in case of necessity they do not hesitate to partake of the holy sacrament in other Christian churches, whereas the Greeks and Catholics acknowledge no Church ceremonies as canonical but their own, the Greeks always rebaptizing those who may wish to come under their spiritual jurisdiction. Nor do they, like the Catholics, evince any aristocratic discrimination in the dispensation of the holy communion. No "blessed wafer" is given to to the communicant, but the eucharist itself.

The Armenians are not, therefore, to be confounded with the Greeks, nor with that sect called "Arminians," or the followers of Arminius, but as a distinct people, originally inhabiting the country about Mount Ararat, and professing Christianity at an early period.

(TO BE CONTINUED.)

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ՆԱՄԱԿ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷ

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ, Օգոստ. 29

ՏԷՐԻԿ

Տիգրանակերտէն դէպի Արեւմուտեան հարաւ 14 ժամ հեռի Գայմագամութիւն մը է ընդ անմիջական հըսկողութեամբ կուսակալութեանս. բնակիչները խառն, Քրիստոնեայ եւ Քիւրտ, ուր կը գտնուի զապթիա միւլազիմ մը, Իպրահիմ աղայ անունով բնիկ Չերքէզ. ասիկայ ամէն չարիք ի գործ կը դնէր, պաշտօնական ձեռի տակ, կաշառք առնելու նպատակաւ. շատ մը Քրիստոնեաներ անիրաւ տեղը բանտարկելով կը չարչարէր, սատկ վճարելու անկարողներն կըստիպէր, աստ անոր կինը, աղջիկը կամ հարսը բերելով կը լլկէր. սյս պատրուակաւ գրեթէ իւր չարագործութենէն զերծ իգական սեռ եղական է։ Խեղճ Քրիստոնէից բրածները մարսելով կըսկսի Քիւրտերուն ալ հետ նոյն ընթացքով վարուիլ. մօտերս բնիկ Տէրիկցի Իպրահիմ աղայի հարսին աչք կը տնկէ, բայց Իպրահիմ աղայի տղայ Մուհէմմէտ այն անպատուութիւնը չի կրնալ տանելուն՝ քիչ մը գինեալ քիւրտեր իւր շուրջը գումարած, ի ներկայութեան տեղական պաշտօնական անձանց՝, կը յարձակի Չաշան Իպրահիմ աղայի վրան եւ տասն եւ ութը խանչարի հարուածով կտոր կտոր կընէ մարմինը. լուր գալով Տիգրանակերտ հարիւրապետ Համիտ աղայ հարիւր ութսուն սխարա եւ ժանտարմաներով փութաց անդ. վերան Շահարէն 1500 գինեալ Զաչաններ հիմայ պաշարած են գՏէրիկ եւ Իպրահիմ աղայի սպանողն ողջ ողջ կուզեն, եթէ չի տաք կըսեն, ամբողջ գիւղը պիտի այրենք. գայմագամը հեռագրած է կուսակալութեան, կուսակալութիւնն ալ ի Բ. Դուռն, եթէ հրաման տրուեցաւ եւ զօրք հասաւ անդ, Տէրիկցիք ազատ են վերահաս վտանգէն, ապա թէ ոչ վտանգի տակ են.

ՊՇԷՐԻԿ

Ռաման Աշիրաթի պետ Շրքարթանցի բանակն իւր հրոսակներով յարձակած է Ջարճիլ եւ Կասիկ գիւղերուն վրայ. թէեւ շատ հրացաններ արձակուած է երկուստէք, բայց մարդ շատ մեռած չէ տակաւին. սակայն նահանգի ապահովութիւնն կորած է.

ՀԱՅՆԻ

Թէեւ Շէյխ Մուսթաֆա եւ իւր զաւակունք ձերբակալուած են, սակայն նահանգը ապահով չէ, ամէն գիւղեր անընդհատ գողութիւններ կըլլան, որով Հայ ժողովուրդն խիստ անհանգիստ է եւ ուր դիմելն չ'գիտեր, որովհետեւ Տիգրանակերտ Ազգային Իշխանութիւն չկայ եւ կառավարութեան նոյէն հոն զօրք ղրկելն անկարելի է.

ՀԱԶՐՕ

Սոյն նահանգի բանադեռ Աէվտին պէյը եւ հօյ պատգամաւորութիւնը թէեւ Տիգրանակերտ կը գտնուին, սակայն տեղական կառավարութիւնը տակաւին դատ բացած չէ եւ միշտ կը ջանան հաշտութիւն գոյացնել ընդ մէջ բանուոր Պէյին եւ զրկեալ Հայոց. եւ որովհետեւ Հայոց պաշտպան հանդիսացած է Գաղղիական փոխ հիւպատոսն, անցեալ օր Աէվտին Պէյը անդ կը դիմէ եւ ամէն խոստում եւ զղջում կընէ այլ եւս Հայերը չը զրկելու, բայց պատասխան կ'առնու թէ՝ «կամ դու մեռած ես եւ կամ Հայերը. ուստի եղեռն պէտք է մէջ տեղէն հանել որ խաղաղութիւնը վերահաստատուի». Այսպէս կը ի գլուխ եա կը դառնայ Պէյն, եւ խնդրոյ եզրակացութիւնն անծանօթ է,

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ

Լուրերն անթուելի են. Խաչ, կրօնք եւ այլն միշտ անարգութեան առարկաներ են, եթէ ընդդիմութիւն ըլլայ՝ ծեծն ալ կուելնայ վրան. բայց կառավարութիւնն ալ կարծես դիտմամբ մտիկ չըներ զրկեալ Հայոց դատերուն։ Երկու ամիսն անցաւ Փուռունճի արհեստաւոր Հայոց դատի բացումն ընդ դէմ Պալատիայի Նախագահ խենթ Զիւլֆիգար աղային, բայց՝ հակառակ արդարութեան՝ տակաւին դատի ձեռնարկուած չէ. խեղճերը բաւական ստակներ ծախսած են հեռագիր ուղղելով առ Բ. Դուռն, Ներքին գործոց Նախարարութեան, Արդարութեան գործոց Նախարարութեան եւ առ Պատրիարքարան Հայոց եւ առ կուսակալն տեղւոյս, որ այժմ Մատան կը գտնուի այցելութեան համար. շատ մը աղերսագրեր եւ նոյնա վերաբերեալ ծախքեր տրուած է, սակայն անօգուտ տեղը. ամէն օր կը բթեւեկեն կառավարական պաշտօնատեղին։ Այսպէս է նաեւ ամէն Քրիստոնէական դատեր, որք հետզհետէ անդ ընկղմեալ են. եթէ կառավարական արձանագրութեանց մէջ Հայոց վերաբերեալ անլուծ խնդիրներ փնտռելու ըլլաս, հազարը կ'անցնի. արդեօք ինչ պիտի ըլլայ Հայոց վիճակն. Պատրիարքարանը անփոյթ, տեղական կառավարութիւնը անտարբեր, ժողովրդեան յոյսը միացեր է Հայ գաղթականութեանց եւ Աստուծոյ վրայ միայն, եթէ առաջինք իրենց աշխատութեամբ եւ վերջինն իւր անսպառ ողորմութեամբ գթա, թերեւս ապրի ժողովուրդն, ապա թէ ոչ պիտի ջնջուի Հայոց Ազգի անունն քիչ ժամանակէն։

ՍԱԻՐ

ՍՈՒԼԹԱՆԻ ՍԵՆԵԱԿԷՆ

Անձար անճարակ էս
աւելի կոյրին պէս։
Մ. Մ.

Կ. Պոլսէ հոկտ. 11 թուականաւ ստացած մի թղթատար նամակէ հետեւեալ քաղուածներն կը թարգմանեմ։ Թիւքաց Սուլթանի թիւ 4 կինն՝ Հիւսնի Ճէմալ հանըմ Ըլտըզի պալատէն Ցոլմա Պահչայի պալատը փոխադրուած էր՝ օդափոխութեան խորհրդով, այլ Ցոլմա Պահչայի պալատին օդը պալատին առջեւ խարխափ նստող անգղիական շոգենաւի մը օդոյն չհաւասարելու պատճառաւ, Սուլթանուհին շոգենաւին մէջ կ'ապաստանի եւ նոյն գիշեր կը մեկնի դէպի Նափոլի, ուր կըսուի թէ կինն ցամաք պիտի ելնէ եւ Գերմանիոյ Կայսեր ներկայանալով փրկութիւն հայցէ։ Նամակագիրն կըսէ թէ ախինոջ ննջարանէն 50 կամ հարիւր հազար ոսկւոյ արժողութեամբ ադամանդ պակսած է, եւ որուն մէկ մասն ադրէնալթէնքի հըրապարակին վրայ երեւցած է եղեր, ըստ հեռագրոյ։ Սոյն փախստեան պատճառաւ երկու ներքինի սպաննուած են պալատին մէջ իբրեւ մեղսակից փախստեան։ Խեղճ Սուլթան Համիտ....

Մի եւ նոյն նամակագիրն հետեւեալ պատմութիւնն կընէ։ «Ըլտըզի մէջ զինուորական ատեան մը կը խորհէր Հայաստանի մէջ զինուորական օրէնք հրատարակել, ուրպէս զի տարրական Հայոց մէջ եղած շարժումներու ազդեցութիւնն նուազի զինուորական օրինօք, փոխանակ քաղաքական օրէնքի (որպէս թէ երբէք քաղաքական օրէնքն գոյութիւն ունեցած ըլլայ Թուրքիոյ մէջ) իսկ Հօպ փաշայի դիտողութիւնն թէ զինուորական օրէնքը քրիստոնեայ թէ մահմէտական հաւասարապէս զէնքկեց պիտի ընէ եւ պատժէ ամէն կարգի չարագործներն..., սարսափահար ըրաւ Թուրքերը»։

«Շարունակեցէք սուրբ գործը, կըսէ Նամակագիրն, վստահ եղէք թէ ամբողջ պալատը ահաբեկած է ձեզմէ ու սարսափահար եղած. Սուլթանը, որ ոչ գիշերները քուն եւ ոչ ցորեկները հանգիստ ունի, ամէն ուրեք Հայ դաւաճաններ կը տեսնէ. նիհար, դեղնած եւ կատաղեալ գինեմոլ մ'է եղած։» Ըստ Թիւքական սովորութեան՝ Սուլթանը մի օրինակ անէծք կը կարդայ ներսէս Պատրիարքի եւ Միտհատ փաշայի, զոյնս եղբայրներ անուանելով ու հեղինակներ այն սպառնալից Հայկական խնդրոյն որ «իմ տունս պիտի քակէ» կըսէ։ Թէ Սուլթանն խելագարութեան նշաններ սկսած է ունենալ, անուրանալի կը թուի մեզ. կարդացէք հետեւեալն որ նոյն նամակէն կը քաղենք։ «Ցատեան Ցարութիւն փաշայի դրադարանին խուզարկուիլը գիտէք արդէն, այլ չէք գիտեր սորա անմիջական պատճառը որ է հետեւեալն. «Երկու հատ հինգ մատ նաչափ տրամագիծ ունեցող եւ տասն ու չորս մատնաչափ երկայնութեամբ փայթլենեան տօլմասի եւ մէկ քանի սոյա նման ճաշեր ընելէ վերջ անկողին կը մտնէ որ ննջէ... արդ Սուլթանն երազին մէջ կը տեսնէ թէ Ցատեան իւր (Սուլթանի) կենաց դէմ դաւաճանութիւն մը կը պատրաստէ, որոյ մասին ամէն գրաւոր վկայութիւնք կան իւրան գծ. րադր. նախարարին. յանկարծ կարթընայ, քունէն եւ հրամանէ կ'ընէ ձերբակալել զՑատեան, այլ միւս նախարարաց խորհրդէն համոզուելով սոսկ խուզարկութեամբ մը գոհ կը լինի, պնդելով սակայն թէ Մարգարէի երկրաւոր ներկայացուցիչն էվէլ Ալլահ սխալած չէ իր երազներու մէջ.... Ողորմելի Համիտ...., եւ սակայն այս խելագարն է որ կոչուած է կառավարել Հայ ազգն, վայ քեզ Հայոց ազգ.

Կը պատմուի թէ երբ Սուլթանն տեղեկացած է Գերմանիոյ Կայսեր այցելութեան ի Կ. Պոլիս, անմիջապէս հրաւիրագիր մը գրած է երիտասարդ կայսեր ծանուցանելով թէ ան ամենայն սիրով պիտի ընդունի այն երջանկաւէտ լուրն իւր բարեկամութեան, եւ կը փութացնէ իւր նամակն հետեւեալ բառերով. «Մինամ ամենախոնարհ եւ ամենահնազանդ ծառայ մեծափառ Կայսրութեան Ապտիւլ Համիտ Մահմուտեան.

ԹՐԳՄԱՆԻՉ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Կը հրատարակուի առ այժմ ամէն շաբաթ օրեր իւր յատուկ տպարանէն, Թիւ 827 ու 829 Փալասէտ ավ. Վէսթ Հօպոքըն, Ն. Ճ.

PUBLICATION OFFICES.
No 827--829 Palisade Ave.
West Hoboken, N. J.

— ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ —

Մ. Նահանգաց ու Քանատայի համար
Տարեկան — մէկ տոլար

Ուրիշ երկիրներու համար՝

մէկ ու կէս տոլար

Թղթատարութեան ծախքը խմբագրութեան վրայէ. Բաժանորդագինն է կանխիկ վճարելի. Ծանուցումներ կընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով.

NOTICE TO ADVERTISERS

There are actually about ten thousand Armenians in the United States, and their number is fast increasing by fresh arrivals

These Armenians have, like other folks, their own needs and requirements to be supplied, and, as they are generally ignorent of the English language, a newspaper i published in West Hoboken, N. J. in their own vernacular for their especial benefit and convenience.

An edition of 1,000 copies is issued weekly for the present, with the expectation of doubling that number shortly, since its circulation will embrace all parts of the world wherever Armenians are found.

The Armenians being an industrious and, very thrifty people, are fond of home comforts and civilized luxuries, the advertising public will do well to take notice of these facts and secure their trade and patronage by advertising in the "SOURHANTAG" (Express) at the following very moderate

RATES

A space of 1 inch at $1,25 per insertion.

The same over THREE insertions, at $1,00 per ins

For more space, at the same rates and for a continued insertions, satisfactory discount will be allowed.

N. B. All Advertisements requiring translation will be made free of charge.

Նամակ կամ ծրար ղրկել հարկ է հետեւեալ հասցէին.

To The Editor of THE SOURHANTAG,
West Hoboken, N.J.
U. S. America.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

«Արմէնիա»ի վերջի թերթերէն միոյն մէջ խմբագրական յօդուած մը կը կարդանք «պէտ՞ք է քաշուելու չալալթմանութիւնը» վերնագրով որն խմբագրութեան ուղղեալ կարգ մը հարցմանց պատասխանելու նպատակաւ հրատարակուած է եղեր. և գուցէ այդ հարցմանց առանձին առանձին պատասխանելու դժուարութիւնն չի քաշելու նպատակաւ Գ. Փորթուգալեան գրած ըլլայ այդ գաղտնապահելի գլուխն ու ծայրէ ի ծայր ոչինչ կը պարունակէ համակելի. Արդէն յօդուածագիրն կը ջանայ այդ իմաստակութեամբ հաւատացնել Լոնտոնի «Հայաստան» լրագիրն, ու համոզել ժողովուրդն թէ չկայ մը Հայրենասիրական Ընկերութիւն ի Լոնտոն, ինչպէս որ Մարսիլիոյ պատուիրակին ալ քանի անգամ բաւական մը հրապարակաւ «Հայաստան»ի վերջի շրջաբերականներին, որոց մասին գրը ունեցանք այս օրինակաց մէջ, գլխաւոր շարժառիթն եղած լինել կ'երեւին «Արմէնիա»ի յարձակման, գէթ այդպէս կըսէ Մեծարելի խմբագիրըն: Սակայն զարմանալին սա է թէ այդ շրջաբերականին մէջ չկայ մի անքաւելի յանցանք, ոչ մի մահացու մեղք և ոչ հրապարակային դաւն քննադատութեան արժանի մի կէտ. Մեզ զարմանք մ'է թէ է՞ր «Արմէնիա»ի խմբագիրն բնաւ չի պատասխաներ իր վրայ տեղացող կարգ մը կարեւոր հարցմանց, ու կենէ, չենք գիտեր թէ քանի՞երորդ անգամն լինելով, յարձակիլ «Հայաստան»ի վրայ՝ այս անգամ սա վերջինոյ հրատարակած ծանօթ շրջաբերականաց մասին իրեն ուղղեալ հարցումներուն պատասխանելու պատրուակաւ: Սակայն ուրախ ենք որ այս ամէնու փոխարէնն ոչ միայն «Հայաստան» լռութիւն պահեց վեհանձնութեամբ, այլ իր վերջի թերթերէ միոյն մէջ գրուածոց Արմէնիան ու անոր արդար խմբագիրն:

Քանի քանի անգամներ լռութիւն պահելէ վերջ, այժմ ցաւելով մատնանիշ կ'ընենք այն սխալ ընթացքն որուն կը հետեւի մեր Մարսիլիոյ պատուարժան պաշտօնակիցն:

Եթէ այսօր Հայ գաղթականութիւնն ապերախտութիւն ցոյց տայ «Արմէնիա»ի խմբագրին որ հինգ տարիէ ի վեր կ'աշխատի քաղաքականութեամբ, տարակոյս չունինք որ անհունս պիտի վշտանայ ու վհատի թերեւս: Այս ճշմարտութիւն մ'է, և Գ. Փորթուգալեան գիտէ զայն անշուշտ: Արդ ինչպէ՞ս բացատրելու է այն ընթացքը որով Մարսիլիոյ Հայ թերթն կը դատապարտէ Լոնտոնի խումբն ու անոր պաշտօնական ֆրանսահայ լրագիրն. այն խումբն ըսել կուզենք որն շատ տարիներէ ի վեր է որ կ'աշխատի անխոնջ գլխելով մեծամեծ դժուարութիւններու:

Պարտականութիւն կըզգանք յիշեցնել մեր Մարսիլիոյ պաշտօնակցին թէ «Արմէնիա»ի այս ուղղութիւնն ոչ միայն կը պղտորէ ժողովրդի միտքն ու կը վնասէ իր թերթին՝ ուրախացնելով Թուրք կառավարութիւնն, այլ և կը վնասէ այն ընկերութեան որոյ մի միայն ներկայացուցիչն է Արմէնիայի խմբագիրըն:

Արդ յանուն ազգին կը խնդրենք Արմէնիայէ վերջ տալ այս անախանձելի խնդրին ու կ'առաջարկենք Մարսիլիոյ Ընկերութեան՝ յանուն Ամերիկայի Հայ խմբին՝ միաբանիլ Լոնտոնի ճիւղին հետ՝ դոր ծագրելով իր կանոնագրի այն կարեւոր մասն որ կըսէ «դիմումներ կանէ (Հայրենասիրական Ընկերութիւնն) որոց որ անկէ, նիւթապէս և բարոյապէս կը քաջալերէ անոնց որոնք անձնուիրաբար կաշխատին Հայրենիքի ազատութեան համար». և անտանելի ժողովուրդն պիտի գիտնայ իր պարագլուխն ու հետեւի անոր: Մէկ բանակի մէջ երկու հրամանատարներ չուզեր ժողովուրդն:

Աւելորդ չենք սեպեր հոս ըսել թէ մենք պատճառներ ունինք կարծելու որ Հայ դադութք չի պիտի պառակտին այս միջադէպներով, այլ իրենց անկողմնակալ ոգով ու լուրջ ընթացքով նեղը պիտի դնեն իրենց այս պարագլուխներն ի յաղ վանել ամէն կախ, ու միութեամբ գործել: Իսկ «Սուրհանդակ»ի կը մնայ կարծել թէ Մարսիլիոյ թերթի ծանօթ յօդուածն վերջինն պիտի ըլլայ իր տեսակին մէջ:

Գ. Աւետիսեանց «Հայաստան»ի և Լոնտոնի Հայոց համար շատ բաներ ունի եղեր ըսելիք, բայց ազգասիրաբար չէ ուզած ըսել Հայ գաղթականութեան անցեալ նիստին մէջ: Կը զարմանանք. առանձին խօսակցութեանց մէջ ըսուածներէն աւելի ինչ կրնար ըսուիլ այս մասին. մանաւանդ «Արմէնիա»ի մէջ գրուածներէն աւելի ինչ կրնար գրուիլ այդ թերթի և Լոնտոնի խմբին համար: Ոմանք կըսեն թէ Լոնտոնի մէջ գոյութիւն չունի Հայ ընկերութիւն մը, բայց Լոնտոնի Անգղիական թերթերն են որ կը խոստովանին զայն. և դեռ վերջերս «Նիւ Եորք Թայմզ»ի մէջ հրատարակեալ յօդուած մը որն որ դըրինք «Սուրհանդակ»ի մէջ, նոյնն կը յայտարարէ. իսկ «Արմէնիա» կամ Մարսիլիոյ խումբն կ'ուրանան զայն հրապարակաւ: Ազգասիրութիւնն կը պահանջէ՞ ընել այսպէս. Թող ժողովուրդն դատաւոր ըլլայ: Այն թերթը, որն խափանելու աշխատողը նոյն իսկ Թուրք կառավարութիւնն էր, և որոյ ազդեցութիւնն այդչափ մեծ եղաւ քաղաքական աշխարհին մէջ, դատապարտել յանցանք է. յանցանք է նաև ուրանալ այն խումբն կամ ընկերութիւնն որ շատ մը տարիներէ ի վեր է կ'աշխատի Հայկական խնդրի համար, և որոյ շնորհիւ հրատարակուեցաւ նոր կապոյտ տետրակն. այն ընկերութիւնն ըսել կուզենք, որոյ նախագահին, Տ. Ցակոբեանի գրածներն այնչափ ազդեցին Թուրք կառավարութեան վրայ որ Բարձրութիւն Պատրիարքն ստիպեց իւր աշխարհի ծանուցանել թէ Ցակոբեան ներկայացուցիչն չէ Հայ ազգին ի Լոնտոն: Այո՛, ուրանալու չէ զանոնք այլ ընդ հակառակն երախտագէտ լինելու է անոնց:

Արդ կը խնդրենք կրկին անգամ յանուն Հայութեան վերջ տալ այս կռիւներուն, կը խնդրենք յանուն Ամերիկեան Հայ գաղթականութեան դադրեցնել այս ազգավնաս վէճերն: Ինչ աւելի կրնար Թուրք կառավարութիւնն սպասել, քան այն բաժանումն որ կը տիրէ Եւրոպիոյ գաղթականութեան մէջ:

Հինգ տարիներէ ի վեր է որ «Արմէնիա» Միութիւն կը քարոզէ և կը խնդրէ որ մեր վէրքերն չի բանանք օտարին առջև: Մենք միշտ գոված ենք այս քարոզութիւններն և միշտ կը գովենք, բայց կը ցաւինք իրաւ երբ կը տեսնենք որ նոյն ինքն այն «Արմէնիան» է որ այսօր հակառակ ուղղութեան մէջ կը գտնուի, և կը դնէ թշնամին առջև, ոչ թէ գաղթականութեան ձեռաց կամ սրտի վրայ գտնուած փոքր վէրքերն, այլ նոյն իսկ նորա սրտի վրայ բացուած մի մեծ վէրք որ եթէ չի դարմանուի ընդ փոյթ, կրնայ անամոքելի դառնալ:

Կարգադիր Ցանձնախումբն, իւր քարտուղարի բաժներուն նայելով, կուզէ որ ոչ ոք դիտողութիւն ընէ իր տեսած գործերուն և ընտրած ուղղութեանց վրայ, այլ կը փափաքի որ ամէն մարդ երախտագիտութիւն յայտնէ և գոհ ըլլայ գովելով միայն իւր պաշտօնէից արարքն: Բայց պաշտօնեան ժողովրդի ծառան է. երբ նա լաւ գործ մ'ընէ, ժողովուրդն կը գնահատէ զայն, երբ թերանայ իր գործոց մէջ, ժողովուրդըն պիտի պարսաւէ զայն. այս է բնական օրէնքն:

Երբ ժողովուրդն կը խնդրէ գիտնալ Ցանձնախմբի հաշիւներն, ու կուզէ իմանալ թէ որչափ դրամ ծախսած է ց'այսօր այս և այլ բաներու համար, Գ. Աւետիսեանց կը ջանայ պատասխանել ըսելով թէ «ո՞ր ազգի մէջ տեսնուած է որ ժողովուրդն երթայ ու նախարարութեան ըսէ թէ տեսնեմ ինչ գործ տեսած էք, ինչ ստակ ծախսած էք գիտնալ կուզեմ. եթէ չըսէք ըստակ չեմ տար, և պատերազմ լինի կռուելու չեմ երթար և այլն»: Բայց կը հարցնենք թէ սա երկու պարագաներն կարելի՞ է իրարու հետ բաղդատել. և ո՞վ չի գիտեր թէ մեր Գործադիր Ցանձնախումբն չի նմանիր այն լիազօր նախարարութեանց որոց յանձնուած է իրենց երկրի կառավարութեան ղեկն ու բոլոր գործերը. և այսու համեմատ հասարակաց կարծիքն մեծ փոփոխութիւններ առաջ կը բերէ շատ անգամ նոյն իսկ նախարարութեանց ու կառավարութեանց մէջ:

Մենք այս կէտի վրայ հարկ չենք տեսներ ծանրանալ, զի խնդիրն շատ ու շատ պարզ է և դիւրըմբռնելի ամէն մարդու համար:

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վուսթըրի Հայ երիտասարդներն վերջերս սկսած են զինուորական կրթութիւն առնուլ Ամերիկացի Կալտինկ անուն զօրապետէ մը: Ուսանողաց թիւն այժմ 25 է, բայց մեծ յոյս կայ թէ ընդ փոյթ պիտի բազմապատկուի այդ թիւ: Նոյն քաղաքէն կը ծանուցանեն նաև թէ երկու Հայ երիտասարդներ ալ «կը վարժուին զինուորական հրամաններն փոխել հասկցնելու կրթութեամբ»:

Կը գովենք մեր Վուսթըրի Հայրենակիցներն ու կը մաղթենք որ ուրիշ խումբեր ալ նոյն գովելի օրինակին հետեւին:

Հինգշաբթի երեկոյեան եթէ մէկը պատահմամբ անցնի Նիւ Եորքի Ֆրանքլին փողոցէն, հիացմամբ պիտի լսէ զինուորական կրթութիւն ուսանող 60ի չափ Հայ ազգեաց քայլերու ձայներն ու կրթչի հրամաններն որք կը կատարուին մեծ յաջողութեամբ:

Նիւ Եորքի ու շրջակայից Հայերուն մէջ լուր մը տարածուած է թէ Վաշինկթոնի Օսմանեան դեսպանն՝ որ Նիւ Եորք կը գտնուի քանի մ'օրէ ի վեր, լրագրոյս Խմբագրին դէմ դատ պիտի բանայ այն մի քանի խմբագրականներուն համար որք վերջերս հրատարակուեցան «Սուրհանդակ»ի մէջ, և որք Թուրք կառավարութեան պատւոյն վնասած են եղեր....

Ի հարկէ մեզ բոլորովին անհիմն կերեւին այս խօսքերն, և եթէ ճշմարտութիւն ալ լինին, ոչ հոգ կրնան պատճառել և ոչ իսկ երկիւղ. զի քաջ գիտենք թէ Ամերիկեան դատարանք այսպիսի խնդիր մը մերժ ընելու համար չորս հարիւր տարիէ չափ ետ երթալ պարտին, և մինչ որ — եթէ երբէք Մավրոյէնի պէյ փորձէ մի այսպիսի ձախող ձեռնարկ — պատիւ կը սեպենք մեզ ճշմարտութիւնն ըսած, և արդարութիւնն ու իրաւունքը պաշտպանած լինելնուս համար չափուիլ Թրքաց դեսպանին հետ Ամերիկեան դատարանաց առջեւ: Բայց կարծենք Մավրոյէնի պէյ գիտէ թէ այս երկրին

Միացեալ Նահանգ անունն կուտան ուր մամուլն ազատ է և ժողովուրդն գիտէ թուրք կառավարութեան ճշմարիտ արժէքն ու պատիւն։

Ինչ խորհրդաւոր առակ մը է հետևեալն որ կը գործածուի անգղիական մամլոյն մէջ․

'Old dogs learn new tricks with difficulty."

Մեր ընթերցողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք «Սուլթանի սեննէկն» վերնագրով յօդուածին վրայ։

Տեղական լրագրաց մէջ հրատարակեալ մի հեռագիր կը ծանուցանէ թէ Գալաթի մէջ կազմուած Ցանձնախումբն որոշած է, մանաւանդ որ բարենորոգումներ չ'մտցուին Հայաստանի մէջ, առարկելով թէ Հայաստանի համար մասնաւոր տնօրինութիւն մը եթէ ըլլայ, ուրիշ քրիստոնեայ նահանգներ ևս նոյնը պիտի խնդրեն։

Կերևի թէ յիշեալ Ցանձնախմբի անդամ էֆէնտիներն ալ վեհ Սուլթանին պէս, առջի գիշերն անկողին մտնելէ առաջ «երկու հատ հինգ մատնաչափ տրամագիծ ունեցող և տասնուչորս մատնաչափ երկայնութեամբ փամփուշտ տոլմաս կերած» ու խելքերնին բոլորովին կորսնցուցած են։

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻ ՆԻՍՏՆ, ՑԱՆՁՆԱԽՄԲԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆ ՈՒ Տ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ

Անցեալ չորեք երեկոյ Նիւ Եորք տեղի ունեցաւ Հայ գաղթականութեան Հայրենասիրական գումարումն ի ներկայութեան 75ի չափ անձանց և ընդ ատենապետութեամբ Տիար Յ. Սարրաֆեանի։

Ի ձեռքի Սիթի տեղի ունեցած նախորդ գումարման վրայ ինչ ինչ տեղեկութիւններ տրուելէ վերջ, Պ. Այվազեան Գործադիր Ցանձնախմբին կողմանէ, համար տուաւ ժողովրդին, ինչ որ պահանջած էր «Սուրհանդակ» քանի մը շաբաթ առաջ, սակայն որ՝ ուած հաշիւն այնչափ համառօտ էր որ գոհացուցիչ լինելէ շատ հեռի կը գտնուէր։ Պ. Այվազեան ծանոյց թէ Գործ. Ցանձնախմբի առաջին գործը եղած էր հանգանակութիւն մը բանալ. երկրորդը՝ զինուորական կրթութիւն ուսանիլ ուզող անձանց համար մարզիչ և տեղ գանել և երրորդը՝ Հայկական զինանշանի գունաւոր պատկերներն պատրաստել տալ ծախելու համար։ Ասկէ զատ Արգոյ պարոնն ինչ ինչ ակնարկութիւններ ըրաւ «Սուրհանդակ»ի դէմ, առանց սակայն անուն տալու, և ըսաւ թէ Ցանձնախումբն շատ ցաւեր էր լսելով թէ ժողովրդեան մէջ անհիմն բաներ կը խօսուին իրեն դէմ։

Այս համարատուութենէն և երգէ մ'ալ վերջ Պ. Աւետիսեանց, որ պիտի մեկնէր քանի մ'օրէն, բեմ ելաւ հրաժեշտի ողջոյն մը տալու. իր ատենախօսութիւնն «Արմէնիա»ի վերջի թուէն քաղուած մ'էր։ Բացատրեց թէ որչափ կարևոր է դրամ և դրամ տալ։ Նա գովեց Ցանձնախմբի անդամներն, և անկէ հաշիւ խնդրելու մասին վիրացեալ կերպիւ հանկցուց թէ ժողովուրդն հաշիւ պահանջելու չէ անկէ խստութեամբ։ «Ո՞ր ազգի մէջ տեսնուած է, ըսաւ, որ ժողովուրդն երթայ ու նախագահութեան ըսէ թէ տեսնեմ ինչ գործ տեսած էք, ինչ ստակ ծախսած էք զինուոր կազմ. եթէ չըսէք ստակ չեմ տար այսուհետև և պատերազմին կռուելու չեմ երթար և այլն»։

Ատենախօսութենէ վերջ ժողովրդին առաջարկուեցաւ որ փափաքողք Հայաստանի և Ազգային Ներկայ խնդրոյ վրայ հարցումներ ուղղեն Աւետիսեանի որ պիտի պատասխանէ ուրախութեամբ։ Բաւական հարցումներու պատասխանեց պատուիրակն, բայց երբ Տ. Յակոբեան իւր հարցն ուղղեց, Պ. Պատուիրակն դժուարութեան մէջ ինկաւ, տեսնելով որ ժողովրդեան մէջ նոյն հարցին համակրողներ շատ կային՝ հակառակ իր համոզման։ Տ. Յակոբեանի հարցն սա էր թէ ինչու համար «Արմէնիա» կը յարձակի Լոնտոնի Հայոց ընկերութեան ու լրագրոյն վրայ, քանի որ նոքա ալ ազգային օգտակար գործ մ'է որ կընեն ևն։ Պ. Աւետիսեան մեծ խելացութիւն պիտի ընէր եթէ չի պատասխանէր այս հարցին. բայց նա պատասխանեց, իր պատասխանն բացարձակ յարձակում մ'էր. ըսաւ թէ «Հայաստանն» քանի մը բախդախնդիրներու ձեռքով երկան եկած խաբէութիւն մ'է դրամ կորզելու համար, և թէ Լոնտոնի մէջ չ'կայ Հայրենասիրական ընկերութիւն մը և թէ Անգղիացի երեսփոխաններէ Ցանձնախումբ մը կազմուած չէ «Հայաստան»ի համար, այլ ստութիւն մ'է և այլն։ Ժողովուրդն յուզուեցաւ այս անգամ. հարցերն սկսեցին շատնալ. Աւետիսեան կմկմալ սկսեց, ու ատենապետն գործը քաղցր տեղը կապելու համար փորձեց փակել խնդիրն, բայց բողոքներ եղան ամէն կողմէ. հուսկ ուրեմն քուէի դրուելով՝ հարց պատասխանի շարունակուիլն ուզուեցաւ. այս պահուս Տքթ. Գաբրիէլեան խօսք առաւ, նոյն խնդրոյ վրայ խօսելու համար, Պ. Ատենապետն այդ մասին մի քանի բան ըսելէ վերջ՝ սկսեցաւ ատենախօսութիւն մ'ընել, բոլորովին տարբեր կէտի մը վրայ, որով ժողովուրդին ժամանակն առաւ, թէև տրտունջի նշաններ կերևէին ամէն կողմէ։ Ատենախօսութենէ վերջ՝ անմիջապէս ատեանն փակուեցաւ, առանց անսալու ժողովուրդի ձայնին։ Ժողովոյ փակումէն վերջ Պ. Ատենապետն առանձին խօսակցութեանց մէջ ըսաւ թէ Պ. Աւետիսեան շատ բաներ ունէր ըսելիք Հայաստանի և Լոնտոնի Հայոց մասին, բայց չէր ուզեր զայնս հրապարակաւ ըսել. և անոր համար կեցուցի խնդիրն»։ Այսպիսով ժողովուրդն ցրուիլ սկսեց տխուր ազդեցութեան տակ, ու մխտարանելով շարունակ փսփսներու մէջ անգամ։

Հ.

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

«Արձագանք»ի մէջ կը կարդանք․

«Անցեալ կիւրակի, ամսոյս 16ին, Թիֆլիս ժամանեց Թերթիս խմբագիր պ. Արգար Յովհաննէսեան։ Իր ճանապարհորդութեան ժամանակ պ. Յովհաննէսեան, ի միջի այլոց, Ստոքհոլմում պատիւ է ունեցել անձամբ Շվէդիայի և Նորվեգիայի Թագաւոր Օսկար Բ.-ին ներկայացնել իւր խմբագրութեամբ գերմաներէն լեզուով հրատարակուող «Հայկական Գրադարանի» արդէն լոյս տեսած հինգ հատորները։ Օսկար Բ. Թագաւորը հաճութեամբ ընդունելով այդ նուէրը, անձամբ շնորհակալութիւն է յայտնել պ. Յովհաննէսեանին։

—«Արիելեան Մամուլ» որ քանի մը ամսէ ի վեր դադարման դատապարտուած էր, վերստին սկսած է հրատարակուիլ սեպտեմբեր ամսէն։ Հանդիսին տնօրէնութիւնը կը հաղորդէ թէ յառաջիկայ տարիէն սկսեալ ամսաթերթը շաբաթաթերթի պիտի վերածուի։

—Բնիկ Զմիւռնիայի Կարապետ Լէֆէնտի Ֆքիլէր, որ Մանչեստրի հայ գաղթականութեան հնագոյն անդամներէն և նոյն տեղի ազգային մատրան հիմնադիրներէն մին էր և 35 տարիէ ի վեր Մանչեստր կը բնակէր, Անգլիոյ Սավութփորթ քաղաքին մէջ յանկարծամահ վախճաներ է ի հասակի 70 ամաց։

—«Մշակ»ի մէջ կը կարդանք․

Այս օրերս մեր խմբագրատուն մտաւ մի պառաւ, գուցէ 60 տարեկանից աւելի կին որի պատմութիւնից երևում է հետևեալը։ Նա Արապկերցի է, մի ոմն հաջի Եղիայի կին, Եւա անունով։ Այդ Եւան մի գիշեր երազում տեսնում է, որ սուրբերը իրան պատուիրում են ուսումնարան շինել.— մեծ առաջադիմութիւն՝ պառաւ հայ կինը երազ է տեսնում ուսումնարան շինելու։ Այդ օրից այդ կինը իրեն նուիրում է իր տեսած երազի իրագործման, վճռելով իր ծախսով և իր հաւաքած միջոցներով մի դպրոց շինել Արաբկիրի մօտիկ գիւղերից մէկի մէջ։ Այդ նպատակով նա պտտում է Թուրքիոյ զանազան կողմերը, գնում է Կ. Պոլիս, և հաւաքում է փողեր, ուղարկելով այդ փողերը տեղական առաջնորդին՝ դպրոցի համար։ Նրան յայտնում են, որ հաւաքած փողերը բաւական չեն, և ահա պառաւ կինը անցնում է Ռուսաստան, համոզուած լինելով թէ այստեղ մեծ աջողութիւն կ'ունենայ։ Ճանապարհին, ինչպէս ինքն է պատմում, կորցնում է իրան տուած կոնդակները և անցագիրը. և այդ դրութեամբ Թիֆլիս հասնելով ընկնում է ամենաողորմելի վիճակի մէջ։ Ոչ տեղ ունի քնելու, ոչ փող ունի ձեռքում, և ոչ ալ գիտէ թէ ում պէտք է դիմել,—և այդ դրութեան մէջ, ինչպէս սովորաբար պատահում է,— նրա քայլերը ուղղուել են դէպի «Մշակ»ի խմբագրատունը։ Մեր խմբագրատունը այդ կնոջը օգնելու համար մի քանի միջոցներ ցոյց տուեցին, և մեզ մնում է զարմանալ անգամ մի պառաւ կնոջ այդ աստիճանի վճռականութեան վրա,

—Վուսթըրի Կաճառն հրաւէր կարդացեր է Մեծ. Տ. Յովհաննէս Արշակունի այցելել նոյն քաղաքին Հայերն ու խօսիլ Կաճառի ժողովոյն։ Տ. Արշակունի ի Ֆիլատելֆիա բժշկութիւն կուսանի առաջնակարգ համալսարանի մը մէջ։

—Ըսթիֆընս անուն ուսեալ ամերիկացի մը, որ ձեռնարկած է Վուսթըրի եկեղեցւոյ պատմութիւնն շինել, շաբթուս մէջ այցելած է Պ. Հայր Սարաճեան ու տեղեկութիւններ առած է Հայաստանեայց եկեղեցւոյ վրայ Մ. Ըսթիֆընս անցեալ կիւրակի ներկայ գտնուած է Հայ Եկեղեցւոյ պաշտամանց։

Տ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ Ի ՖԸՐԸԶՆՕ

Հոկտ. 29 ամսաթիւ նամակ մը ստացայ եւէկ Ֆըրէզնօ գտնուող մի բարեկամէս, որ հետևեալ լուրը կը հաղորդէ։

Յիշեալը տեղւոյն Ազգային գործոց վրայ խօսելով կըսէ թէ իր նամակի թուականէն քանի մը օր առաջ Պ. Մինասեան հոն հասնելով և տեսնելով լուսաւորչական և բողոքական Հայ եղբարց մէջ եղած ցրտութիւնն ու ատելութիւնը, ուզած է ազգակից և հայրենակից եղբարց մէջ միութիւն և սիրալիր յարաբերութեան կապ մը հաստատել, և առ այս իբր միակ միջոց՝ ընկերութեան մը կազմութեան հարկ տեսնելով՝ գումարած է ամէնքը Կարնեցի մէկ. Պ. Ներսէս ... տունը և երկարօրէն խօսած է ընկերութեան օգտակարութեան նկատմամբ. բայց նոյն օրը՝ անշուշտ չարակամ ոմանց ընդդիմախօսութեամբ կամ տատամսութեամբ կարելի չէ եղած ցանկացեալ ընկերութեան հիմունքը դնել, ուստի Պ. Մինասեան անվհատ կամքով՝ որ յատուկ է գործի մարդոց՝ երկրորդ փորձ մ'ալ ըրած է, հետևեալ օրը կրկին անգամ հաւաքելով զամէնքը ի մի վայր, և բաւական խօսելէ գինի հարցեր է իւրաքանչիւրին կարծիքը. բայց դժբաղդաբար ինչպէս Յակոբոս Առաքելոյ ըսածին նման սակաւ ինչ հուրը անտառները կայրէ, այսպէս ալ երկու չարալեզու և ազգատեաց Մարտանեցիներ ընդդիմախօսելով ի դերև հանած են Պ. Մինասեանի բոլոր ազգօգուտ ջանքերը. ապա մէկ երկու օր վերջը մի քանի լուսաւորչական և բողոքական եղբարք՝ անշուշտ պատկառելի հիւրին գովելի բողձանաց համեմատ իրենց ցոյց տուած անտարբերութենէ ամօթ զգալով՝ դիմած են նորէն մեծութեան և խնդրած են առ այժմ բաւական համարիլ իրենց միութիւնը և օգնել իրենց ազգային շէնք մը կառուցանելու, որ ծառայէ թանգարանի, ընթերցարանի, ժողովատեղւոյ և աղօթարանի. առ որ ի նպաստ տըւած են՝ Պ. Մինասեան 100 տոլար, Մարգարեան Պ. Մելքոն տեղ մը որ կարժէ 200 տոլար և Միացեալք 200 տոլար. և խոստացած են հանգանակութիւնը 1000 տոլարի հասցունելէ վերջ ձեռնարկել շէնքին շինութեան. որչափ առաւել ուրախալի պիտի լինէր այս լուրը եթէ ամէնքը միաբան սիրով գործել ուզէին. զի անտարակոյս յայնժամ 1000 տոլարը անմիջապէս գոյանալով, շինութիւնն ալ չի պիտի յետաձգուէր. ինչ որ է, մեր ազգային ճակատագիրն է ամէն բարի և ազգօգուտ ձեռնարկներու առեն խոչերու և փուշերու հանդիպիլ. մաղթենք որ Աստուած զգաստութեան հոգի տայ մեր ընտանի թշնամիներուն և երկայնմտութիւն ազգային գործիչներուն։ Ապրի շատ Պ. Մինասեանն ալ որ ամէն առթիւ չի զլանար լուսաւոր ծառայութիւն մը մատուցանել մեր ազգային յառաջադիմութեան համար։

Յ. Վ. Ս.

Արժ. Յովսէփ Վ. Սարաճեան Պօսթընի Հայկական Միութիւնն վերակազմելու համար շաբթուս մէջ յիշեալ քաղաքն մեկնեցեր է այցելել տեղւոյն Հայոց խնդրանօք։

—Լրագրոյս խմբագիրն յառաջիկայ շաբաթ օր Վուսթըր պիտի երթայ՝ տեղւոյն Հայերը տեսնելու համար։

—Վերջի պահուս Թուրքիայէ առնուած մի թղթակցութիւն կը ծանուցանէ թէ տաճիկներն Տիգրանակերտի մէջ Հայ երիտասարդ մը սպաննած ու մարմինն Երպատաշ թաղը, ծառը մը տակ նետած են։

Տեղական թերթեր կը պատմեն թէ Գերմանիոյ կայսեր շնորհիւ Կ. Պօլսոյ տաճիկ զօրքերն նոր հագուստներու երես տեսած են. և այժմ կ'աղօթեն միշտ որ ամէն տարի այսպիսի թագաւոր մը այցելէ Պոլիսն, որպէս զի նոր հագուստներու արժանանան, ապա թէ ոչ ցնցոտիներ են իրենց բոլոր համազգեստներին։

Զարի և Գերմանիոյ կայսեր վերջի տեսակցութեան առթիւ Պիզմարք առաջարկած է Ռուսիոյ կայսեր Սէլանիկը Աւստրիոյ, Թրակը և Պոլիսն կամ Թուրքիոյ փախաքուած մէկ մասն (անշուշտ Հայաստանը) միացնել Ռուսիոյ։ Զարը պատասխանած է թէ «չեմ կրնար այդպիսի կորդադրութեանց մէջ մտնել»։

Խեղճ Հայաստան... սատաները իրենց ուզածին պէս կը բաժանեն զայն որպէս թէ իրենց ստացուածքըն եղած ըլլայ։

Ֆ. ԸՑՈՒԱԶ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Գոհարներու, ժամացոյցերու են. են.

Ամէն տեսակ նորագումներ թէ՛ ժամացոյցներու եւ թէ գոհարեղէններու վերաբերեալ, կը կատարուին չափաւոր գիներով և խնամ մաքուր։

Թիւ 431 Փալըսիտ Ավընիւ, Կրիֆիթհ փողոցին մօտիկ

Ճէրզի Սիթի, Նիւ Ճէրզի։

ԱԶԳ

Մայր Հայաստանի և Հայ Թագաւորաց պատկերներն մեծ և ընտիր թուղթի վրայ միասին տպագրուած՝ կը վաճառուի խմբագրութեանս քով 50 սէնթի միայն։ Ցանձնարարութիւք ճշտիւ կը կատարուին։ Գիներն կանխիկ են. Թղթատարի ծախքն է ձրի։

ՌԻՇԱՐՏ Ֆ. ԿԱԼԳՐԷԹՀ

Ընդհանուր աճրդարար, Հօրկց Նօտար, Գործակալութիւն

Հաստատուն կալուածոց և ապահովագրթ. 153 Քլինթըն ավ. Վ. Հօպօքըն, Ն. Ճ. Սիմսավ. ի և Քօրթլնաի միջև Տներ վարձու կ'տրուին և վարձեր կը հաւաքուին

ԳՆԵՑԷՔ

Հոգելոյս ՆԵՐՍԷՍ Պատրիարքին Հ. ԱԼԻՇԱՆԻ պատկերներն որք կը վաճառուին Խմբագրութեանս քով։ ԳԻՆ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐԻ 10 ՍԷՆԹ

— կանխիկ —

Ֆ. Լ. ՊԷԼԹ

Վաճառական և շինող տեղական ու Հավանայի սիկարներու

Ամէն տեսակ գլանկներ, ծխախոտ, ծամելախոտ ու ծխողաց յատուկ նիւթեր 460 Սէնթրըլ Ավ. Ճէրզի Սիթի Հայթս

Վէսթ Հօպօքընեան

ԱԾՈՒԽԻ ԵՒ ՓԱՅՏԻ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Կարմիր և ճերմակ մոխիր ունեցող ածուխ ամենաաժան գներով

Գրասենեան և վաճառատեղի

197 Քլինթըն Ավ.

Զէմպըս Փողոցի առջև

ՎԷՍԹ ՀՈՊՈՔԸՆ, Ն. Ճ.

Ճ. Փամըրսըն — Տէր

ՉԱՐԼԸՍ Ֆ. ՄԻՆԹԸՐՆ

Օրէնսգէտ Փաստաբան

Թիւ 19 Նիւարք բատ. Հօպօքըն, Ն-Ճ-

Գործի ժամեր — 9 ա- ժ- մինչ 6 ե- ժ-

ԱՐԵԳԱԿ

Շաբաթաթերթի հրատարակուած տասն և վեց թիւերն կը վաճառուին խմբագրութեանս քով կէս տոլարի միայն։ Փոստի ծախքը ձրի է, իսկ գինը կանխիկ։

H. CASTENS,

Dealer in Foreign & Domestic

Dry & Fancy Goods

337-9 CENTRAL AVENUE,

Cor. Lincoln Street, Jersey City Heights.

P. CHANKALIAN,

MERCHANT TAILOR.

455 Palisade Av. Bet. Griffith & Bower Sts.

Jersey City Heights, N. J.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ

Բնիկ Տիգրանակերտցի, եօթն տարի առաջ Ամերիկա եկող ու 5 տարիներէ ի վեր անյայտացած Վահան Տանուն երիտասարդի մը ուր և ինչ վիճակի մէջ լինելն գիտցողներ մի մեծ շնորհք ըրած պիտի լինին յիշեալի ծերունի մօրն ու ազգականաց, եթէ հաճին նորա մասին լուր տալ «Սարհանգակ»ի խմբագրութեան։

Վահան միջահասակ, թխագէմ, հաւատելի, զուարճախօս ու տասդ մի անձ է 27 տարեկան։

ՏՔԹ. Մ. ԱԹԹԱՐԵԱՆ

644 Իսթ 6 րդ Փողոց, Նիւ Եորք

Հիւանդ կընդունի 2է մինչ 4 ե-ժ-

Ոչինչ կրնաս ընել լաւ

Քան գնել երկիր ու շինել տուներ

ՅԻԹԸՆԹԱՒՆ

Նիւ Ճէրզի

Սա 32 մղոն հեռի է Նիւ Եորքէ. Երկու երկաթուղիք կանցնին անկէ. ունի երկաթուղւոյ կայարան. եւ է ամենէ առողջարար օդ ունեցող ու ծանօթ տեղերէն մին ՄԵԾ ՍԱՐՈՅԵԾ ԲԱԶՄՈՒԹԵԱՆ մէջ ի Նիւ Ճէրզի. Երեք մղոնի չափ հեռու է միայն Լօնկ Պրէնչէ և քառորդ մղոն ՄՕՆՄՈՒԹՀ ՓԱՌՔ ՐԷՑՍ ՔՕՐՍԷ. 25 է մինչ 300 տոլարի տան յատուկ տեղեր կամ հոն ծախու, կանխիկ կամ գիւրավճար. ԼԷՑՔՎՈՒՏէ 17 մղոն աւելի մօտ է Նիւ Եորքի և եօթն մղոն՝ ծովեզրէն. Օթեաններ, Եկեղեցիներ, Դպրոցներ, Գործարաններ, տուներ, և 3,000 բնակիչներ կան հոն արդէն. Աւելի ընտիր տեղ կարելի չէ գտնել տուն շինելու համար. Հողերու գինն արագարար կը բարձրանայ.

Դիմել

Իթընթաուն խմբուսվընթ ընկերութեան, 111 Պրօտվէյ, Նիւ Եորք կամ 35 մոնթկոմըրի բղդրիտ, Ճէրզի Սիթի, և կամ ընկերութեան գործակալին, Հ. Էկինեանի, որմէ կարելի է լսել ամէն մանրամասնութիւն ու գընել երկիր.

Ր. Փ. ԿՐԱՀԱՄ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Զարդարուն և ամէն տեսակ ապրանաց Թիրլներ, առեղնագործեալ ապրանքներ, արանց և կանանց ճերմակեղէններ, ընդհանրապէս տան վերաբերեալ կառւեղէններ են. են. են.

456 Սէնթրըլ Ավ. Ճէրզի Սիթի

— Սամթի և Քօնկրէսի միջև —

ՏՔԹ. Ս. Մ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

— 202 Վէսթ 23 րդ փողոց, Նիւ ԵՈՐՔ —

Հիւանդ կընդունի.

Առաւօտեան ժամը 8է ց'12

Եւ երեկոյեան ժամը 6է ց'7

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ԱՊԱԳԱՅՆ

Կը վաճառուի խմբագրութեանս Քով. Գին 20 սէնթ կանխիկ.

ՃՕՆ Ֆ. ՀՈՒՓՓԸՐ

Վաճառական

Տան և տուն յարդարելու վերաբերեալ ամէն տեսակ երկաթեղէններ, վառարան, վառօդ, գնտեակ են. են.

— Միակ գործակալ —

Լօնկման և Մարթինէսի մաքուր ներկերուն, իւղերուն ու վերնիճներուն. 414 Սէնթրլ Ավ. Ճէրզի Սիթի Հայթս Նիւ Ճէրզի

Հայաստան լրագրի Խմբագրութեան կողմէ պատիւ ունինք ծանուցանել թէ նոյն թերթին բաժանորդագրուիլ փափաքողներ պարտին իրենց հասցէն ու բաժանորդագինն յղել Սարհանգակի Խմբագրութեան ու տանալ անդորրագիր.

«Հայաստան»ի բաժանորդագինն է երկուք ու կէս տոլար.

ՔԷՍԼԸՐ'Ս ՀՕԼ

324 է մինչև 350 Սէնթրըլ Ավընիւ

Ճէրզի Սիթի Հայթս, Ն. Ճ.

Նուագահանդէս ամէն կիւրակի օրեր Երկու մեծ սրահներ և գաւառին ամենաչքեղ սենեակներն ժողովի և զուարճանաց համար.

Էրնսթ Ափփէլ — Տէր

Հաստատեալ ի 1868

ՎԻԼԻԸՄ ԿԸԼՏԸՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ԿԱՐԱՍԵԱՑ, ԿԱՊԸՐՏԻՑ, ԱՆԿՈՂՆՈՑ ԵՆ.

81—83 Պէրկըն Լին Ավ.

ՍԻՒՆԻՐԸՆ ՀԻԼ, Ն-Ճ Լըվ Իս Փող- մօտ

ՏՔԹ. Չ. Ք. ԹԼՊԴՈՐԵԱՆ

249 Սաութ Ֆօրթ Ըստրիտ

Հավմէյըրի մօտ.

ՊՐՈՒՔԼԻՆ, Ն. Ե.

Հիւանդ կընդունի

8 էն մինչ 10 ա- ժ-
12 էն մինչ 2 ե- ժ-
6 էն մինչ 8 ե- ժ-
ԿԻՒՐԱԿԻ ՕՐԵՐ
8 էն մինչեւ 12

Թէլէֆօն քօլ 26 Վէլիըմսպըրկ

Ճ. ՄԷՅԸՐ

Վաճառական

Ոտից ամաններու ու կօշիկներու Նոյնպէս «ըըպըր» կօշիկներ ու ոտից ամաններ առ ձեռն

Ցանձնարարութիւնք ու վերանորոգումներն կը կատարուին լաւ խիստ լաւ կերպիւ

1142 Սըմիթ ավ. փամըր փողոցի մօտ Ճէրզի Սիթի Հայթս, Ն. Ճ.

Ֆ. ՔՕՐԹՍ

ԿԱՀԿԱՐԱՍԻՔ, ԱՆԿՈՂԻՆ, ԿԱՐՊԵՏՆԵՐ

59 և 83 Ուաշինկթն Ըստ.

ՀՈՊՈՔԸՆ, Ն. Ճ.

Կահկարասիք, կապերտ են կը վաճառուի շաբաթական վճարումներով.

Ամէն տեսակ կահ և ապրանք կըն գտնուի ի պահպանութիւն.

Լ. ՌՈՒՕԼՖ

ԹԻՒ 443 ՓԱԼԻՍԻՏ ԱՎԸՆԻՒ

ՃԷՐԶԻ ՍԻԹԻ

— Պարզ և զարդարուն ապրանքներ —

Նոյնպէս ալ արանց, երիտասարդաց և մանկանց մեծ քանակութեամբ և ընտիր

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Արանց յատուկ արդուզարդեր

ՄԻԱՅՆ ՄԷԿԳԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ԱԺԱՆ

Գործակալ տիկնանց տեղական հագուստներու տարազուց.

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆԷՐ ԵՒ ՏԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ ԳԵՏԻՆՆԵՐ

Ինտիըն Ըսփրինկ Լանտ ընկերութիւնն աժան գներով, դիւրավճար կամ շաբաթական վճարումներով գազ և ջուր ունեցող ու սալայատակ փողոցներու վրայ տներ և տանց համար յատուկ գետիններ կառաջարկէ վաճառելու համար. Դիմել առ

Ս. Ր. ՍԻՄՍ

Ֆըրսթ Նաշնըլ պանք,

ՀՈՊՈՔԸՆ Ն. Ճ.

ՏՔԹ. ՃԻՒԼԻՐՍ ՓԻԹԸՐՍ

— Ատամնագործ Վիրաբոյժ —

963 Սըմիթ Ավ. Ճէրզի Սիթի

Կրիֆիթ Փողոցի անկիւնը

ՏԻԿԻՆ Պ- Մ- ՊԸՐՐ

ԴԱՍԱՏՈՒ

Գաղիարէն եւ անգղիարէն լեզուաց Թիւ 3 Սուրբէլըգրիտ.

Վէսթ Հօպօքըն Նիւ Ճէրզի

Telephon Call 61 A, Hoboken.

William R. Parslow.

UNDERTAKER.

99 Washington st. Hoboken,

Հ. ՊՐՈՒՔՆԸՐ

Զանազան ապրանքներ, Շաքարեղէններ, պարզ և զարդարուն ապրանքներ,

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ,

գլխարկ, խոյր, գղլրոց են.

Թիւ 421 Սէնթրլ ավ. Սամթէսի անկն. Ճէրզի Սիթի Հայթս

ԱԿԸՍԹԸՍ Ա. ՌԻՍՉ

Փաստաբան

132 Քլինթընավընեա,

Վէսթ Հօպօքըն, Ն. Ճ.